

SIA "AC Konsultācijas"

Jēkabpils novada dabas un vides ārkārtas situāciju pārvaldības plāna izstrāde un vadlīniju un ieteikumu izstrāde sadarbības modeļu veidošanai par ārkārtas situācijas pārvaldību Zemgales reģionā

Projekts "Secure areas" tiek īstenots Eiropas kaimiņattiecību instrumenta ietvaros un to finansē Eiropas Savienība (dotācijas līguma Nr. 1S-111)“

Peilikums Nr.3

Jēkabpils novada civilās aizsardzības komisijas teorētisko galda mācību programma, norises kopsavilkums un dalībnieku saraksts

2022.gada 17.martā

Pasūtītājs:	Pasūtītājs Zemgales plānošanas reģions, Katoļu iela 2b, Jelgava, LV-3001
Izpildītājs:	SIA "AC Konsultācijas", Balasta dambis 70a-1, Rīga, LV-1048
Kontaktpersona:	Inguna Tomsone, SIA "AC Konsultācijas", inguna.tomsone@ack.lv , 67873810

Pielikums Nr.3

Jēkabpils novada civilās aizsardzības komisijas teorētisko galda mācību programma, norises kopsavilkums un dalībnieku saraksts

Jēkabpils novada CAK mācības

Mācību programma

Mācību vieta un laiks

Mācību vieta:

Jēkabpils

Mācību norises datums
un laiks:

2022. gada 15. marts plkst. 10:00

Mācību veids un mērķis

Mācību veids:

Teorētiskās mācības

Mācību mērķis:

Novērtēt sadarbības iespējas starp iesaistītajiem mācību dalībniekiem,
izvērtēt to prasmi novērtēt situāciju un pieņemt lēmumus

Mācībās iesaistītās institūcijas, juridiskās personas un organizācijas

Nr. p. k.	Mācību veids	Mācībās iesaistāmie resursi
1.	Teorētiskās mācību vadītāji	SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment"
2.	Teorētisko mācību dalībnieki	Jēkabpils novada CAK dalībnieki; citas iesaistītās personas un institūcijas

Mācību pamatojums

Jēkabpils novada teorētiskās civilās aizsardzības mācības tiek veiktas saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumu Nr. 341 “Noteikumi par civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas mācību veidiem un organizēšanas kārtību” prasībām.

Mācību uzdevums

Avārija ar akrilnitrila noplūdi

1. VUGD rīcības. Mācību uzdevums:
 - a. Noteikt izplūdes apjomu;
 - b. Aprēķināt izplūdes laukumu;
 - c. Novērtēt apdraudējumu;
 - d. Pieņemt lēmumu par CAK un sabiedrības informēšanu;
 - e. Raksturot rīcības stratēģiju;
 - f. Novērtēt pieejamos resursus un to pieejamības laiku;
 - g. Novērtēt avārijas lokalizācijas un likvidācijas iespējas un laiku.
2. Jēkabpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas rīcības. Mācību uzdevums:
 - a. Raksturot apdraudējumu;
 - b. Noteikt apdraudēto zonu;
 - c. Izstrādāt cilvēku informēšanas tekstu;
 - d. Noteikt cilvēku informēšanas veidu;
 - e. Novērtēt cilvēku informēšanai pieejamos resursus;
 - f. Izstrādāt uzdevumu cilvēku informēšanai;
 - g. Noteikt evakuācijas stratēģiju;
 - h. Novērtēt evakuējamo cilvēku skaitu;
 - i. Novērtēt nepieciešamos resursus cilvēku evakuācijai;
 - j. Noteikt cilvēku pulcēšanās vietas;
 - k. Izstrādāt cilvēku evakuācijas organizāciju – kurš, ko dara.

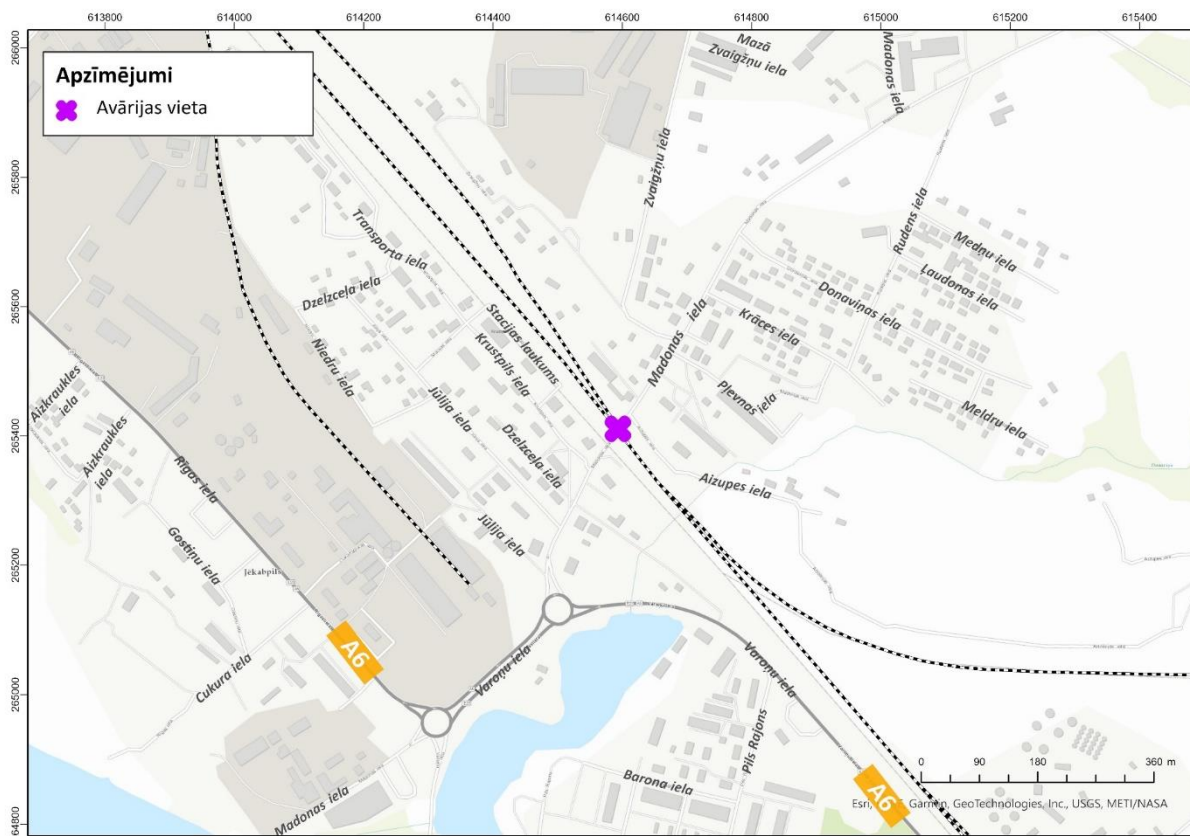
Mācību uzdevuma apraksts

Dzelzceļa sastāva un smagās mašīnas sadursme uz Madonas ielas dzelzceļa pārbrauktuves Krustpils stacijas tuvumā. Avārijas rezultātā izlīst viena dzelzceļa cisterna ar akrilnitrilu. Avārija notiek plkst. 02.15. Avārijas brīdī pūš ziemeļu vējš ar 7 m/s lielu ātrumu. Avārijas vietā plkst. 02:30 ieradusies pirmā VUGD brigāde, kas pēc notikuma vietas izpēti plkst. 02.40 par šo notikumu informē CAK. VUGD uzsāk izlijušās ķīmiskās vielas lokalizācijas darbus. Avārijas vietā ir vairāki cietušie, ir informēts NMPD.

Avārijas notikuma vietu skatīt attēlā.

Mācību programmas novērtēšana

Tiek sagatavots protokols par teorētisko mācību norisi.

Protokols

Jēkabpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas mācības

Mācības notika: 2022.gada 15.marts no plkst. 10:00 līdz 13:00

Norises vieta: Konferenču zāle, Jēkabpils novada Attīstības pārvalde, Rīgas iela 150A, Jēkabpils, LV-5202

Norises formāts: klātienes galda mācības, bez operatīvo dienestu fiziskas iesaistes un izbraukšanas uz notikuma vietu

Mācībās piedalījās:

NPK	Vārds, uzvārds	Pārstāvniecība Darbavieta, amats
1.	Aivars Vanags	Jēkabpils novada CAK loceklis; Jēkabpils novada domes priekšsēdētāja vietnieks
2.	Ivars Osma	Jēkabpils novada CAK loceklis; VUGD ZR brigādes Jēkabpils daļas komandiera vietnieks
3.	Juris Čaupjonoks	Jēkabpils novada CAK loceklis; VMD Sēlijas virsmežniecības inženieris uguns apsardzības un saimnieciskajos jautājumos
4.	Guntars Gogulis	Jēkabpils novada CAK loceklis; Jēkabpils novada pašvaldības izpilddirektors
5.	Zigmunds Januševskis	CA komisijas sekretārs; Jēkabpils novada pašvaldības civilās aizsardzības inženieris
6.	Edgars Līcis	Civilās aizsardzības inženieris
7.	Līva Stašule	Projekta vadītāja Jēkabpils novada Attīstības pārvalde
8.	Sanita Larionova	Projekta vadītāja Attīstības nodaļa, Zemgales plānošanas reģions
9.	Jānis Prindulis	Konsultantu pārstāvis; SIA ELLE, vecākais konsultants
10.	Andris Maurāns	Konsultantu pārstāvis; SIA ELLE, vecākais konsultants
11.	Ilze Lujāne	ZPR, projekta sabiedrisko attiecību speciāliste
12.	Indulis Surkulis	Jēkabpils novada pašvaldības policija, pašvaldības policijas priekšnieks

Mācību uzdevumi

Uzsākot mācības, tajās iesaistītajai Jēkabpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijai tika prezentēts mācību uzdevuma apraksts par dzelzceļa avāriju ar ķīmiskās vielas noplūdi un izvirzīti šādi darba uzdevumi:

1) Mācību uzdevums Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam:

- Noteikt izplūdes apjomu;
- Aprēķināt izplūdes laukumu;
- Novērtēt apdraudējumu;
- Pieņemt lēmumu par CAK un sabiedrības informēšanu;
- Raksturot rīcības stratēģiju;
- Novērtēt pieejamos resursus un to pieejamības laiku;
- Novērtēt avārijas lokalizācijas un likvidācijas iespējas un laiku.

2) Mācību uzdevums Jēkabpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijai:

- Raksturot apdraudējumu;
- Noteikt apdraudēto zonu;
- Izstrādāt cilvēku informēšanas tekstu;
- Noteikt cilvēku informēšanas veidu;
- Novērtēt cilvēku informēšanai pieejamos resursus;
- Izstrādāt uzdevumu cilvēku informēšanai;
- Noteikt evakuācijas stratēģiju;
- Novērtēt evakuējamo cilvēku skaitu;
- Novērtēt nepieciešamos resursus cilvēku evakuācijai;
- Noteikt cilvēku pulcēšanās vietas;
- Izstrādāt cilvēku evakuācijas organizāciju – kurš, ko dara.

Mācību norises raksturojums

Uzsākot mācības, tika diskutēts par iespējām un laiku, kurā Jēkabpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija var uzsākt savu darbu pēc informācijas par katastrofu saņemšanas. Tika pieņemts, ka darbības uzsākšanai varētu būt nepieciešams 1 – 3,5 stundām, taču faktiskā stāvokļa novērtēšanai nepieciešams veikt praktisku pārbaudi.

Turpinājumā, atbilstoši mācību uzdevumam, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārstāvis Ivars Osma Jēkabpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijai sniedza informāciju par avārijas apstākļiem un VUGD rīcību šādā situācijā.

1) Uzdevuma izpildes gaitā sniegtā informācija un pieņemtie lēmumi:

- Tika raksturota bīstamā viela, kļūdaini norādot, ka tai nav letālās iedarbības;
- Sākotnējā bīstamā zona tika noteikta 100 m ap avārijas vietu;
- Precizētā apdraudētā zona nosaukta plašā diapazonā – no 300 līdz 500 metriem;
- Pieņemts lēmums izsaukt specializētās VUGD brigādes no Jelgavas un Rīgas. Paredzamais to ierašanās laiks aptuveni 2 stundas;
- Valsts policijai dots uzdevums bloķēt satiksmi nenorādot kurās vietās;
- Pašvaldības policijai dots uzdevums evakuēt iedzīvotājus, nenorādot no kurienes;
- Pieņemts lēmums neiedarbināt trauksmes sirēnas.

Balstoties uz iegūto informāciju, Jēkabpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija diskutēja par apdraudējumu, pieejamajiem resursiem un rīcībām.

2) Uzdevuma izpildes gaitā sniegtā informācija un pieņemtie lēmumi:

- Tiek lietota Valsts zemes dienesta karte, lai noteiktu apdraudēto teritoriju;
- Tiek pieņemts lēmums evakuēt Jūlija ielas iedzīvotājus;
- Evakuētie tiks pārvesti uz Kultūras namu;
- Evakuāciju organizēs Pašvaldības policija;
- Evakuāciju veiks Jēkabpils autobusu parka darbinieki;
- Iedzīvotāju evakuācija tiks veikta ar pašu spēkiem no visām apdraudētajām zonām;
- Tiek pieņemts lēmums, ka iedzīvotāji no Aizputes ielas daudzstāvu ēkas netiks evakuēti;
- Iedzīvotājus par evakuāciju informēs pašvaldības policija ar skaļruņu palīdzību;
- Tika konstatēts, ka pašvaldības policijas rīcībā nav nepieciešamie IAL;
- Valsts policija informē, ka ar esošajiem resursiem uzdevumu nevarēs izpildīt, nāksies mobilizēt papildu spēkus. Tas varētu aizņemt ne mazāk, kā 1 stundu;
- Pašvaldības policijai arī nāksies mobilizēt papildu spēkus, kam arī vajadzēs ne mazāk kā 1 stundu;
- Tika konstatēts, ka izplūstošā viela varētu tecēt pa nogāzi un nonākt upē.

Mācību laikā konstatētās galvenās problēmas un mācību novērtējums

Apkopojot mācību laikā pieņemtos lēmumus un izteiktos apgalvojumus, kā nozīmīgi, kas raksturo esošo civilās aizsardzības sistēmu noteikti šādi:

- Nav zināms, cik ilgā laikā naktī varētu sapulcēties CAK lemt spējīgā sastāvā;
- VUGD sniegtais akrilnitrila apdraudējuma raksturojums un apdraudējuma attālums noteikts nekorekti. Informācijas sagatavošanai netika izmantota CA plānā un izstrādātajos rīcības plānos iekļautā informācija;
- CAK locekļi situācijas raksturošanai un lēmuma pieņemšanai nelietoja CA plānā iekļauto informāciju par akrilnitrila bīstamību un aprēķinātās apdraudējuma zonas;
- Nosakot glābšanas darbos iesaistīto dienestu uzdevumus netika novērtēti to pieejamie resursi;
- Uzdevumi glābšanas darbos iesaistītajiem dienestiem tika doti nekonkrēti, neņemot vērā un nesaskaņojot iespējas nodrošināt to izpildi;
- Lēmums par cilvēku evakuāciju tika pieņemts, neņemot vērā rīcības plānos iestrādāto apdraudējuma zonu principu un to, ka no 1. zonas cilvēkiem pašu spēkiem evakuēties ir ļoti bīstami;
- CAK un operatīvo dienestu komunikācijā kartogrāfiskais materiāls netiek izmantots;
- Pašvaldības policija nav nodrošināta ar IAL, lai izpildītu tai paredzētās funkcijas ķīmisko avāriju gadījumos.

CAK gatavība ķīmisko avāriju gadījumiem kopumā ir vērtējama, kā vāja.

Ieteikumi CAK darbības efektivitātes pilnveidei:

- Pārbaudīt faktisko CAK lemt spējīgā sastāva sapulcēšanās laiku;
- CAK locekļiem vajadzētu rūpīgāk iepazīties ar CA plānā iekļauto informāciju un rīcību algoritmiem;
- CAK mācības jāorganizē regulāri, lai panāktu augstāku izpratni par iespējamajiem apdraudējumiem un nodrošinātu maksimāli efektīvu CAK darbību, tai skaitā sadarbību ar operatīvajiem dienestiem, risku iestāšanās gadījumos un pilnveidotu izstrādātās rīcības;
- Pārdomāt iespēju celt pašvaldības kapacitāti CA jomā, nodrošinot 2 darbiniekus, kuri uzturētu un aktīvi veicinātu CA sistēmas pilnveidi, un riska iestāšanās gadījumā spētu ātri informēt CAK par CA plānā iekļauto informāciju;

- Uzsākt CA sistēmai svarīgās informācijas ievadi un uzturēšanu ĢIS modulī;
- Izskatīt iespēju Jēkabpils novada pašvaldībā apgūt kādu no ķīmisko vielu avāriju modelēšanas datorprogrammām;
- Rosināt VUGD centralizēti apgūt un lietot ķīmisko vielu avāriju modelēšanas datorprogrammas avārijas seku izplatības novērtēšanai un prognozēšanai.